

ForScoren ohjeita

Versio 23.11.2024 (Kari Eskola). Uutena ohjeita sivuilla liikkumiseen, yläpalkin käyttöön, nuottiryhmittäiseen selailuun ja kirjastojen käyttöön. Muuta tekstiä ajanmukaistettu ja selkeytetty.

ForScoren sivuilla liikkuminen

forScoren sivu on melkoinen pelikenttä ja siinä liikutaan näppäämällä oikeaa aluetta. Tätä kannattaa heti alussa harjoitella, koska muuten liikkuminen voi olla avutonta tökkimistä.

1. Näppää lyhyesti sivun keskeltä: saat auki yläpalkin, josta valitaan (vasemmalta oikealle) nuottien lista, kirjanmerkit, soittolistat, valikko Service (pilvenkuva), piirto, haku, metronomi + viritysmittari sekä työkalupakki. Keskellä on auki olevan sivun nimi. Jos painat keskeltä hieman pidempään, aukeaa suoraan Annotate -valikko.
2. Näppää oikea reuna: seuraava sivu, näppää vasen reuna: edellinen sivu. Jos olet jo ensimmäisellä tai viimeisellä sivulla, ei tapahdu mitään.
3. Näppää oikeata yläkulmaa: saat auki työkalupakin.
4. Näppää ihan keskeltä alareunaa: Jos kappaleesta on äänitys, saat sen esille nostamalla siitä pienestä poikkiviivasta.
5. Monisivuinen nuotti: näppää keskeltä yläpalkki auki, niin saat samalla alareunaan pistejonon, jossa voit selata sivujen pienoiskuvat läpi.

HUOM Näitä näppäilyjä voi säätää työkalupakin Settings -valikosta, kohdasta Gestures.

Yläpalkin keskiosa (se missä kappaleen nimi on):

Kun näppäät kappaleen nimeä: Pääset näkemään ja säätämään sen kappaleen Metadataa, siis luokitteluja.

Kun näppäät vasemman reunan säätöratasta: Tällä (Display Mode) säädellään näytön suhteita. Turvallinen perusasetus on vasen vaihtoehto. Alempana (Options) Vasen ”puolikasruutu”: sivunkääntö tapahtuu puoli sivua kerrallaan. Oikea ”auringonlasku”: ruutu näkyy kirkkaana tai himmeänä (voisi toimia kirkkaalla auringonpaisteella?). Alin oikea (nuoli oikealle) laittelee nuotin viivastoa vaakasuoraan peräkkäin. Tässä on myös Edit: saat viivastot tummiin laatikoihin, joiden nurkista vetämällä voi esim. leikata viivaston alaosasta turhat bassoviivastot pois.

Kun näppäät oikean reunan kolmea pistettä: Oikotie tämän nuotin käsittelyyn. Pääset (i) näkemään sen luokittelun ja paikan listassa (Show in Library), viemään sen soittolistaan ja lähettämään sen (Share). Komennolla New Window saat nuotin kahdelle vierekkäiselle sivulle. Molemmilla sivuilla erikseen voi siirtyä tämän nuotin eri sivuille. Optio suljetaan vetämällä maltillisesti keskiviivan kahvasta oikealle.

Nuottien luokittelu

Luokittelujärjestelmiä käytetään tiedon tai tietämyksen jäsentämiseen ja tietyn objektin sisällönkuvailuun. (Wikipedia)

Alkuperäisesti forScoressa on nuotin Metadatasssa (luokittelutiedoissa, metatiedossa) kymmenen eri kriteeriä, joiden mukaan nuotteja voi lajitella: Title, Composers, Genres, Tags, Labels, Reference, Rating, Difficulty, Time ja Key. Näistä Title ja neljä seuraavat ovat tärkeimmät (pääkriteerit) ja viisi viimeistä sitten sivukriteerejä. Jako näkyy esim. nuottiluetteloiden käytössä.

Nuottien hallinta parane luokittelulla, mutta kaikkia kohtia ei ole tarkoitus rastia. Näiden ryhmien nimet voi suomentaa (paitsi Title), jolloin luokittelu selkiytyy.

Itse olen kriteerien nimiksi muuttanut Säveltäjä, Tanssilaji, Nuottiryhmä, Leima, Luonnehdinta, Tähtiä, Kesto ja Sävellaji.

ForScoren luokitteluperusteet:

Nimet, suomennusesimerkki, täyttöesimerkkejä

Alkuperäiset Oma suomennos Omia esimerkkejä

Title	Title				
Composers	Säveltäjä		Tauno Aho	Usko Kemppi	Hans Newsiedler
Genres	Tanssilaji		Tango	Hidas valssi	Reinlender
Tags	Nuottiryhmä		Joululaulut	OAS	2-rivinen
Labels	Leima		Duetto	Jami	Juonto
Reference	Luonnehdinta		Duurivalssi	Kiva	Hempeä
Rating	Tähtiä		*	***	*****
Difficulty	Vaikeus		ooo	oo	o
Time	Kesto		1	12:30	1:23:45
Key	Sävellaji		C	Fb	G#m

Pääkriteerit

Sivukriteerit

KE 24.11.2024

ForScoren käyttöä aloittaessa kannattaa rauhassa pohtia, minkä kriteerien mukaan omassa työssä tai harrastuksessa nuotteja yleensä niputtaa ja valita niitä kuvaavat nimet. Jokaisen kriteerin perään voi laittaa tarvitsemansa määrän luokkia ja niitä voi aina tarvittaessa lisätä, muuttaa tai poistaa. Taulukossa muutama esimerkki omasta luokituksestani.

HUOM Heti alusta asti kannattaa nuotit luokitella. Sujuvinta tämä on aina silloin kun lisää ohjelmaan uusia nuotteja.

Luokittelun suomentaminen

Suomentaminen käy nuotin kautta, joten vähintään yksi nuotti pitää ohjelmassa olla, jotta pääsee suomentamaan.

Näppää vasemmasta yläkulmasta nuotin kuvaa, tulet nuottien luetteloon, jossa yleensä aina ylimpänä on ryhmä All Scores. Näppää se auki ja valitse käsittelyyn joku nuotti näppäämällä nimen perässä olevaa palluraa (sitä jonka sisässä i). Nuotin Metadata -tiedot avautuvat.

Varmista vielä, että Metadata-tekstin alta ylin, siis Properties on valittuna.

Nyt pääset suomentamaan kriteerien nimiä. Ylin Title, siis kappaleen nimi, on muuttumaton. Sitten on Composer: näppää sanaa ja pääset nyt kirjoittamaan kriteerin nimen uusiksi (oma ehdotukseni on Säveltäjä). Kirjoita se siihen ja sitten vahvistat oikean ylänurkan väkäsellä.

Sitten voit käydä läpi jokaisen kriteerin nimen ja vaihtaa ne suomeksi. Nyt voit vielä miettiä vastaavatko nämä valinnat omia tarpeitasi.

Luokittelun luominen

Kun olet saanut kriteerien nimet kuntoon, voit saman tien harjoituksena täyttää kappaleen Properties, siis luokituksen (näitä voi tietysti jälkeinpäin korjailla).

Näppää Titlen perässä olevaa ruutua. Nyt pääset kirjoittamaan nuotin nimen uusiksi, jos tarvetta.

Näppää Säveltäjän perässä olevaa ruutua ja kirjoita siihen vaikkapa Trad.

Sitten Genres (tai sen suomennettu nimi), kirjoita jotain (näyttääkö "Polkka" sopivalta?).

Tags: Jos käytät tässä nuottiryhmää, se voisi olla vaikka Negro Spiritual.

Labels: Voisi "leimata" vaikka nimellä Duetto

Luonnehdinta: sanallinen kommentti: "Hurmaava"

Arvio: Näppäile haluamasi määrä tähtiä (0-5), samoin vaikeusasteeseen palluroita (0-3).

Kesto: Näppäily: 12 -> 12, 123 -> 1:23, 1234 -> 12:34, 12335 -> 1:23:45. Näppäriä!

Sävellajin saa valikosta: kirjain, etumerkki ja m.

Ja tämä nuotti on luokiteltu harvinaisen perusteellisesti. Usein pelkkä kappaleen nimi riittää. Sulje ruutu oikean ylänurkan rastilla.

HUOM Kriteerin luokittelu luodaan siis yksittäisen nuotin kautta. Jokaista nuottia voi luokitella niin monella kriteerillä kuin haluaa. Jokaiseen luokitteluun voi laittaa niin monta ryhmää kuin haluaa (pilkku tulee väliin). Esim. sama nuotti voi kuulua nuottiryhmään "2-rivinen, 2-ääninen, OAS" jne.

Kun nippu nuotteja on luokiteltu, kone alkaa auttaa: seuraavan kappaleen säveltäjäksi se tarjoaa jo olemassa olevia vaihtoehtoja. Kun seuraavaan kirjoitat Tr, kone ehdottaa Trad. (Ja yhden vaihtoehdon jälkeen se ehdottaa vielä seuraavaa.)

Tässä samassa ikkunassa voit muutenkin säätää tämän kappaleen tietoja. Sitä varten Properties -valinnan alla on vielä Setlists ja Libraries. Tarkemmin tekstissä muualla (tai sitten voit ihan kokeilla).

Oikotie: ryhmäniputtaminen

Nuotit voi siis luokitella yksi kerrallaan, mutta oikotie, ryhmäniputtaminenkin on mahdollista. Oletetaan, että sinulla on Nuottiryhmä nimeltä Joululaulut. Avaa joku nuottilista, esim All Scores ja lajittele se aakkosiin. Kirjaimen J kohdalta löydät monta todennäköisesti joululauluihin kuuluvaa nuottia. Näppää listan oikeasta yläkulmasta Edit. Sen jälkeen merkitse jokainen joululaululta haiskahtava nuotti painamalla nimen edessä olevaa ympyrää. Sitten ylävalikosta paina Edit ja olet Properties -sivulla. merkitse Nuottiryhmään J ja kone ehdottaa heti Joululauluja. Hyväksy ehdotus ja sulje sivu; valitut nuotit ovat nyt Nuottiryhmässä Joululaulut.

Samalla periaatteella voit nuottilistasta valita kaikki humpahtavat kappaleet ja luokitella ne ryhmään Humppa (jos sinulla sellainen ryhmä on).

HUOM Jos katsot nuotteja luokitellun ryhmän (esim. Leima) mukaan, on listassa ensin All Scores, sitten eri luokkien nuottimäärä ja – ihan viimeisenä ryhmä No Leima ja sen nuottien

määrä. Tämän No Leima -ryhmän saa luetteloksi painamalla nimeä, ja nyt pääsee tätä ryhmittelyä täydentämään.

Nuottiryhmittäinen selaaminen

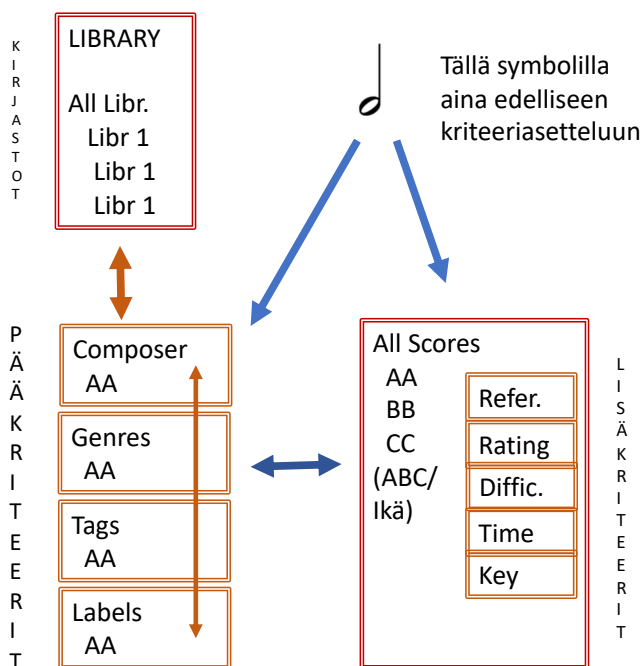
forScoressa nuotteja voi selata vapaasta eri ryhmittelyillä. Mutta vain sellainen luokka tulee näkyviin, joka on määritelty vähintään yhdelle nuotille.

Neljällä ensimmäisellä, siis pääkriteereillä (Composers, Genres, Tags, Labels, tai niistä suomentamasi ryhmä) on oma luettelosivunsa. Viidellä viimeisellä, siis lisäkriteerillä (Reference, Rating, Difficulty, Time, Key, tai niistä suomentamasi ryhmä) ei ole omaa luettelosivua. Tämä tekee nuottiluetteloiden selaamisesta hieman haastavaa.

Ja ensin perussääntö: Kun yläpalkin nuotinkuvalla avaat nuottien luettelon, tulet aina siihen kriteeriasetteluun, jota käytit viimeksi. Voit siis päätyä joko suoraan All Scores -sivulle tai jollekin noista neljästä pääkriteerien sivusta. Näiltä sivuilta paluu All Scores -sivulle käy valinnalla All Scores.

Nuottiluettelon perussivu on siis All Scores. Tästä pääsee sivun vasemman ylänurkan nuolella viimeksi käytetyn pääkriteerin sivulle, vaihtoehtoja on siis neljä. Ja jokaisella pääkriteerisivulla on valikko, josta pääset muiden pääkriteerien sivulle. (Ja paluumatka perussivulle painamalla All Scores.)

ForScoren merikortti

Pääsivun All Scores valinnat: Tämä on ainoa luettelosivu, jossa voit järjestää nuotit joko aakkos- tai aikajärjestykseen. Tämä valinta seuraa mukana, jos menet pääkriteerien sivuille. Sivun valintapalkissa seuraavina ovat sitten lisäkriteerit. Niillä saat luettelon, jonka alussa näkyvät tällä kriteerillä luokitellut sivut, sitten on tyhjä kohta ja sitten loput nuotit

aakkosjärjestyksessä. Jos nuottiin on asennettu muita lisäkriteereitä, nekin näkyvät saman tien: mahdollinen referenssi on nimen alla, sitten oikeassa reunassa päällekkäin muut. HUOM Vain jo käytössä olevat kriteerit näkyvät.

Kirjastotoimi kuntoon

forScore on tavallaan nuottien kirjasto, jossa kappaleet ovat omille hyllyilleen sijoitettuina ja kauniisti luokiteltuina (?). Tämän pääkirjaston nimi on All Libraries ja sen symboli muistuttaa erehdyttävästi kirjaston palautusluukkua.

Kirjastonhoitajana Sinulla on mahdollisuus muodostaa myös sivukirjastoja, jotka käyttävät pääkirjaston materiaalia.

Jos nuottiesi määrä jää alla 1000 niteen ja nuotit sijoittuvat saman aiheen ympärille, et todennäköisesti tarvitse sivukirjastoja. Jos kuitenkin esim. käytät pääosin pianonuotteja, mutta joskus olisi tarve myös viulunuoille, voi olla aiheita perustaa sivukirjasto esim. nimellä VIULUNUOTIT. Samoin voi iskelmämuusikon olla syytä sijoittaa ne omat kirkkokuoronuottinsa omaan kirjastoonsa.

Ja miten kirjastot toimivat?

Jos olet suppeassa kirjastossa ja tuot uuden kappaleen forScoreen, se tulee saman tien uuteen kirjastoon – mutta myös pääkirjastoon. Jos suppeassa kirjastossa poistat kappaleen, se poistuu myös pääkirjastosta. Pääkirjastossa ovat ja näkyvät kaikki forScoren kappaleet, vaikka niitä olisi sijoitettu sivukirjastoihin. (Uuden kirjaston perustaminen ei siis siivoa tai supista pääkirjastoa.)

Suppeammassa kirjastossa on helpompi löytää haluamansa ja toiminta on hieman nopeampaa. Esim. siellä tehtyyn soittolistaan voi ottaa kappaleita vain tämän kirjaston niteistä. Samoin Haku -toiminto kohdistuu vain tämän kirjaston nuotteihin. Saman nuotin voi sijoittaa moneen kirjastoon.

Näiden toimintaperiaatteiden puitteissa kannattaa harkita, tarvitsetko lisäkirjastoa.

HUOM Jos olet perustanut sivukirjaston, mutta et ole siirtänyt sinne yhtään nuottia, on kirjasto autio ja tyhjä. Näyttää siltä, että nuotit on viety. Ongelma ratkeaa, kun palaat pääkirjastoon.

Uusi kirjasto

Näppää nuotin kuvaa yläpalkin vasemmassa reunassa, ja valitse All Scores. Jos aukeavan ikkunan vasemmassa yläreunassa lukee jotain muuta kuin Library, näppää sitä tekstiä. Lopulta päädyt sivulle, jossa lukee Library sinisellä vasemmassa ylänurkassa. Näppää siitä ja tulet sivulle, jonka otsikko on Library.

Jos sinulla on vain yksi kirjasto, tällä sivulla on vain All Libraries ja sen symboli. Jos valmiina on lisäkirjastoja, niiden nimet näkyvät edellisen alla. Voit siirtyä johonkin niistä näppäämällä nimeä. Huomaat, että Nuottien lukumäärä luettelossa pienenee selkeästi.

Palaa sivulle Library. Uuden kirjaston voi perustaa toiminnolla +. Valitse uuden kirjaston nimi (VIULUNUOTIT?) ja paina Create. Kirjasto on valmis, mutta siellä ei ole vielä mitään.

Kirjaston poisto käy samalta Library -sivulta. Näppää nyt Edit ja kaikkien uusien kirjastojen eteen tulee punainen ympyrä, jossa viiva. Tästä ympyrästä voit poistaa kirjaston. Ja peruskirjastossa olevat nuotit siis säilyvät.

Miten nuotit uuteen kirjastoon?

Mene nuottiluetteloon (Voi olla, että nuo viulunuoitit ovat jo jollain määreellä omassa nipussaan, jolloin siitä nipusta on helpoin siirtää kirjoja.)

Paina nuotin nimen perässä olevaa i-pallukkaa.

Saat esille kappaleen Metadata -tiedot.

Properties näyttää pienoiskuvan ja kappaleen luokittelutiedot.

Setlists näyttää kaikki soittolistat ja piste listan perässä kertoo, että nuotti on siinä listassa.

(Listaa näppäämällä nuotin voi myös helposti viedä siihen, aluksi ihan listan alimmaiseksi.)

Libraries on alimpana valikossa. Paina sitä ja oikealle tulee näkyviin uudet kirjastot, jos niitä on. Kun nyt näppää esim. sitä nimeä Viulukirjasto, tulee nimen perään väkänen ilmoittamaan, että siirto tehty. Saman nuotin voi toki sijoittaa useaankin kirjastoon. (All Libraries ei luettelossa näy: kaikki kappaleethan ovat jo siellä)

Tähänkin toimeen on oikotie, ryhmäniputus. Kts aiempi ohje.

ForScoren fonttikoon säätäminen

forSore käyttää omaa vakioitua fonttikokoa, joka minun silmäni on ihan sopiva. Tätä fonttikokoa voi halutessaan säätää iPadin asetusten kautta: Avaa iPadin asetukset, sieltä kohta Käyttöapu. Selaa sitä alaspäin kohtaan Appikohtaiset asetukset. Avaa se ja komennolla Lisääappi tuo siihen forScore. Näppää sitä, ja nyt voit liukusäätimellä muokata forScoren tekstin kokoa.

Soittolistat (SETLISTS)

Soittolista on esityksessä kätevä nuottinippu, jossa edetään kappaleesta toiseen yksinkertaisesti sivua kääntämällä, eka kappaleen alkusivulta viimeisen kappaleen loppusivulle saakka. Toki voit kesken soittojakson näpätä soittolistan auki ja mennä suoraan mihin kappaleeseen haluat. Soittotilanteessa sivun vaihto on listan sisällä nopeampaa kuin kappaleen sulkeminen, seuraavan valitseminen ja avaaminen.

Näppää yläpalkki auki. Sen vasemmalla reunalla on kolme päällekkäistä vaakaviivaa soittolistavaliikon merkinä. Kun näppäät siitä, saat auki viimeisimmän käyttämäsi soittolistan. Vasemman ylänurkan nuolella (<Setlists) pääset näkemään valmiit soittolistasi. Jos vielä yhtään ei ole valmiina, voit tässä ruudussa ensimmäisen tehdä.

Jos olet ryhmitellyt soittolistasi, siis esim. koonnut kaikki joulusoittolistat kansioon Joulusoitot, joudut ehkä painamaan ensin ylänurkan painiketta Back.

Siitä sitten ensimmäinen kappale auki, soitto soimaan ja perään seuraava.

Ja miten se ensimmäinen soittolista tehdään:

Mene Setlists -valikkoon (yläpalkki - kolme viivaa - tarvittaessa vasen nuoli, jotta listan yläosassa tosiaan lukee "Setlists").

Paina oikealla ylhäällä olevaa + -merkkiä, nimeä uusi lista (esim. Konsertti 12.2.2017) ja näppää Create. Saat soittolistan tyhjän pohjan esille.

HUOM Älä käytä soittolistan nimenä muotoa Konsertti (tai Vappu tai Jouluku). Parempi muotoilu on Konsertti 1.1.2025 tai Konsertti Kuopiossa 1.1.2025 tai Itsenäisyyspäivä 2024. Ja miksi: Konsertteja ja Jouluja toivottavasti tulee ja vanhan soittolistan voi monistaa ja nimetä uudelleen. (Samalla luot materiaalia yhdistyksesä historiikkiin.)

Sitten haetaan siihen (tai jo valmiina olevaan listaan) kappaleet:

Näppää oikealta ylhäältä + -merkkiä, ja saat sivun vasemmalle puolelle listassa jo olevat kappaleet. Sivun oikealla laidalla näkyvät ne nuottiniput, joista kappaleita kannattaa hakea. Siinä on ensin All Scores, siis kaikki nuottisi. Otsikon alla olevasta valintanauhasta voit sitten siirtää haun kohdistumaan eri luokkiin (esim. Säveltäjä, Tanssilaji tai Nuottiryhmä).

HUOM Jos et ole nuotteja vielä liiemmin lajitellut, ota esille All Scores ja lajittele se Titlen mukaan, aakkosista voit hakea tarvittavat. Mutta jos listaan tulee vain kaksiriviskappaleita, ne on helpompi valita nuottiryhmästä 2-riviskappaleet. Ja tanssisetin puuttuva jenkka on helpointa valita tanssilajiryhmästä Jenkka. Edellyttäen että olet nämä luokitukset tehnyt.

Selaa sopivaa listaa ja näppää aina sitä kappaletta, jonka haluat soittolistaan sijoittaa (valinnan merkiksi sen eteen tulee pallo, jo listalle valitun kappaleen nimen edessä on piste), kappaleiden järjestyksellä ei vielä ole niin väliä.

Kappale ilmaantuu vasemmalle soittolistaan. Etsi ja näppää seuraava kappale. Kun olet kaikki haluamasi soittolistaan sijoittanut, näppää oikean ylänurkan rastia. Pääset katselemaan tuoretta soittolista.

Kun nyt näppäät oikealta ylhäältä Edit, pääset käsittelemään listaa: Oikean reunan kolmella viivalla voit vetää kappaleita listassa ylös tai alas. Valitsemalla kappaleen voit sen esim. poistaa (Remove, tämä poistaa kappaleen listasta mutta ei forScoresta). Jos tarvitset lisää kappaleita listaan, näppää taas + -merkkiä ja lisää vielä puuttuvat.

HUOM Pitkässä soittolistassa kappaleen vetäminen ihan pohjalta ihan ylös on hieman hidasta ja voi olla helpompi vetää se useammalla vedolla ylös.

Itse olen tehnyt soittolistan sellaisiin tilanteisiin, jossa kappaleiden järjestys on etukäteen selvillä. Lisäksi säestettävät yhteislaulut ovat omana soittolistaan; siitä on helppo sivuja selaamalla saada kappale esille.

Usein kirjoitan esiintymisen soittolistan Wordilla ja tallennan sen pdf-formaatissa forScoreen. Tämän listan voi sitten sijoittaa päivän soittolistan ensimmäiseksi "kappaleeksi", näin homma helpottuu (eikä soittolista tarvitse kirjoittaa tussilla lattialle).

HUOM Valmiin soittolistan kappaleluettelon voi ottaa esille myös pdf-formaatissa, jolloin se on helppo lähettää esim. sähköpostissa muille soittajille. Kts Service ja Share.

HUOM Jos soittolistoja kertyy kovin paljon, ne voi myös kansioda (Setlists, sieltä yläreunasta +-merkillä kansio, johon voi kerätä yhden alueen soittolistat. Silloin nämä kansiota näkyvät tosiaan kansioina sivulla Setlists).

Nuotin merkinnät (ANNOTATE)

Työkalupakin Annotate on käytössä silloin kun nuottiin tekee omia merkintöjään. Työkalun saa esille oikean ylänurkan työkaluvalikosta, mutta nopeimmin painamalla hetken aikaa maltillisesti näytön pintaa.

Pidä erillään: Sivun nopea näppäys -> saat yläpalkin esille. Sivun maltillinen painallus -> pääset suoraan Annotate -valikkoon.

Kirjoitusnäppäimistöllä (A ja pystyviiva heti pyyhekumin vasemmalla puolella) voit kirjoitella muistiin esim. kappaleen rakenteen tai sanat. Sitä voi käyttää myös sointumerkkien kirjoittamiseen nuottiin.

HUOM Jos käytät sivunkääntöön jalkapoljinta iRig BlueTurn, voit törmätä tilanteeseen, jossa yrität kirjoittaa, mutta näppäimistö ei aukea. Paina silloin BlueTurnin vasemmanpuoleista painiketta noin 5 sekunnin ajan, niin näppäimistö ilmaantuu käyttöösi. Tämän tempun joutuu uusimaan aina uudessa istunnossa. Tietääkseni eräissä muissa poljintyyypeissä tämä ominaisuus on erillisen kytkimen takana.

Ja vanha totuus: jos näppäimistö on aina vain kateissa, kannattaa ehkä lukea polkimen käyttöohje.

Kun Annotate -valikon kirjoitustyökalu on esillä, näppää sormella sitä kohtaa mihin tekstiä aiot sijoittaa. Saat esille kahden pallukan rajaaman tekstikentän, johon voit kirjoittaa.

Loppupallukan kolmesta pisteestä voit säätää tekstin fonttia (ja asettaa oletusfontin, jotta kaikki merkinnät ovat yhteneväisiä). Siitä voit myös poistaa tekstin ja aihion (delete ja vielä varmistus). Jos aihio on liian lyhyt, vedä sitä sormella oikean reunan pallukasta pidemmäksi. Aloituspallukasta vetämällä voit säätää tekstin alkamaan oikealta kohdalta.

HUOM Annotate-palkkia voit siirtää ylös tai alas (pois tekstin tieltä) sen ylänurkkien kolmesta viivasta. Vasemman ylänurkan ruksilla voit poistaa työn alla olevan tekstiaihion. Oikean ylänurkan > ja < -merkeillä voit siirtyä kirjoittamaan edelliselle tai seuraavalle sivulle. Näppäimistön yläpalkin oikean nurkan Aa -symbolilla pääset säätämään fonttia (sen voi myös asettaa oletusfontiksi). Roskiksella voit poistaa tekstin, väkäsellä saat näppäimistön kiinni.

Sointumerkit: Haitarinsoitajana ongelmana on joskus liian pienellä kirjoitetut tai väärään kohtaan sijoitetut sointumerkit. Joskus niitä ei ole ollenkaan! Ne saa nuottiin piirretyksi siististi, sopivan kokoisina ja oikein sijoitettuina nuottiin seuraavasti:

Annotate näkyviin, valitse siitä kirjoitus. Valitse sointumerkkien koko ja venytä tekstiaihiota rivin mittaiseksi. Näppää vasemman pallukan kohdalta ja kirjoita Gm (tai muuta sopivaa), naputtele välilyönnillä seuraavaan sijoituskohtaan ja nyt D7 (voit myös merkitä F# tai Cb tai Am6 jne). Vedä pallukasta koko rivi oikealle kohdalle. Tarvittaessa kosketa aihion runkoa ja säädä (Format) teksti oikean kokoiseksi. Ja ei kun soittamaan. Hieman hidasta mutta toimii. (Toinen, nopeampi vaihtoehto on tehdä sointumerkeistä leimoja valikkoon Stamps, kts alla.)

Suorista ja suurena (CROP)

Työkalua Crop tarvitaan, jos nuotti on vino tai liian pieni. Avaa Crop työkalupakista. Alareunassa on pystyviiva, josta vetämällä sivua voi kallistaa (pohjan ruutupaperi helpottaa suoristamista). Sitten ota ruudusta kahden sormen ote ja supista tai lavenna: sivu supistuu tai laventuu. Nyt voit hyväksyä tuloksen (Crop) tai siirtyä ylänurkan nuolilla edelliselle tai seuraavalle sivulle oikomaan.

HUOM Vasemman sivun janassa voit säätää supistusliikkeen nopeuden. Jos sivu on aiemmin ”cropattu”, voit poistaa aiemman painamalla Uncrop. Tämän croppaamisen voi nuottisivulla tehdä milloin tahansa, mutta silloin se ei jää pysyväksi. Tämän muutoksen jälkeen sivu ei myöskään käänny ennen kuin olet pyyhkäissyt (tai kaksoisnapauttanut) sen lähtökokoon.

Leimat (STAMPS)

Annotate-palkin vasemmassa reunassa on merkkivalikko, josta voit valita nuottiin merkittäväksi tavallisimpia musiikkimerkkejä. Tästä saat myös nuottiisi esim. siistit sormitusnumerot.

Säädä ensin merkkien koko valikon alareunan liukukytkimellä sopivaksi: Vedä liukukytkimellä merkki mielestäsi sopivan kokoiseksi. Näet sen koon himmeänä säätöympyrässä. Ja useimmiten kannattaa kaikki merkit saman tien säätää tasakokoisiksi: Näppää säätöympyrää, kirjoita siihen himmeänä näkyvä fonttikoko ja paina Set all. Nyt koko merkistö on tasakoko. Oikean alareunan pensselillä voit valita merkin värin.

Näiden merkkien sijoittaminen kohdalleen sujuu näin: Valitse ensin merkki. Sitten tökkäät sormen niille main, mihin merkki on tarkoitus sijoittaa, mutta älä nosta sormeasi vielä. Liu'uta sormea (ja samalla merkkiä) ja valitse esiin tulevaa suurennuslasia avuksi käyttäen se paikka, mihin merkki kuuluu.

Joskus nuotissa oleva merkintä pitää muuttaa. Pyyhekumi pystyy itse lisättyihin merkkeihin, mutta ei alkuperäisen nuotin korjaamiseen. Siihen on kuitenkin kiertotie: valitse valintapalkin viivojen joukosta haalean harmaa viiva tai täplä, näppää se auki ja säädä sen väri, sävy ja koko yliviivaukseen sopivaksi. Tällä "peittomusteella" peitä korjattava kohta. Sitten valitse oikea merkki ja sijoita se korvaamaan peitetty kohta. Jos menee pieleen, paina Cancel ja yritä uudestaan. Pienellä harjoittelulla ja säätimiä käyttämällä saat siistin ja helppolukuisen korjauksen.

Ja vielä: Nuotin yläreunaankin voi tehdä merkintöjä, kun otat Annotate -palkin oikean yläreunan kolmesta vaakaviivasta kiinni ja vedät palkin alemmaksi pois tieltä. Samoin vasemman reunan merkkivalikon voi litistää kapeaksi pystytauluksi.

HUOM: Vaakasuoran viivan vetäminen sormella ei yleensä onnistu. Näin esim. apuviivan piirtäminen nuottiviivastoon on hankalaa. Tätä askareta varten forScoressa on viivoitin. Se on se läpinäkyvä vaakapalkki, jota voi sormella siirtää oikeaan kohtaan. Jos viivoitin on hukassa (sen symboli näkyy vaaleana) saat sen esiin painamalla symbolia. Sitten vain ”kynä” käteen ja vedät viivaa viivoittimen yläpuolella. Nyt tökkökin sormi piirtää suoraa viivaa. Ja ne pystyviivat: kierrä viivoitinta kahdella sormella haluamaasi kulmaan.

Ja ne apuviivat: Piirtotyökalun yläreunassa on tarjolla erilaisia viivoja, joiden paksuutta ja väriä voi säätää. Valitse sieltä ohut musta viiva. Piirrä sillä apuviivat oikeille kohdin, sitten sijoita tarvittava nuotti sen ylä-, ala- tai keskikohdalle. Yksi vaihtoehto apuviivoille on Stamps -valikossa valmiina oleva lyhyt vaakaviiva (koko 30 voi olla sopiva).

HUOM Viivojen siisti piirtäminen voi olla hankalaa. Jos joudut tekemään monivaiheista piirtelyä, on apua piirtämisen kerroksista (sama toimii myös tekstissä): Valintapalkin oikeassa reunassa on "arkkinippu". Paina siitä ja lisää +merkillä uusia piirtokerroksia. Piirrä ensimmäiseen kerrokseen perusasiat (esim. viivastot, tahtiviivat), vaihda sitten uusi kerros ja piirrä siihen nuotteja, taukoja, sorminumeroita... Jos joudut pyyhkimään, kumi vaikuttaa vain käytössä olevaan kerrokseen ja pohjatyö säästyy. Kerroksen numeron näet "arkkinipun" päällä.

Sointumerkit nopeammin leimaamalla:

Kirjoittamista nopeampi tapa merkitä sointumerkit on leimaaminen. Valikossa Stamps ovat nuotit, numerot ja muut, mutta ei sointumerkkejä valmiina. Ne voi sinne tehdä (kuten muitakin pikkukuvioita).

Ja näin se käy, esimerkiksi:

Avaa PowerPoint, tee siitä uusi tiedosto, johon merkitset sivukooksi custom 3x3 cm vaakana. Kirjoita ensimmäiseen sivuun A (käytä kapeahkoa fonttia, jota kuitenkin kestät soittaessasi lukea) ja keskitä se kehykseensä. Suurena se kokoon 80, jolloin se täyttää hyvin ruudun. Monista tätä noin 10 kpl ja korvaa toisessa slidessä A kirjaimella B, jatka näin.

Sitten mollit ja seiskat: ne eivät tällä fonttikoolla mahdu 3x3 cm ruutuun, mutta tee uusi tiedosto, jossa sivupohjan koko 3x5 cm. Ota taas pohjaksi esim. tuo A, säädä koko, lisää sen perään m, sitten 7 ja jatka kaikki ne soinnut, joita yleensä tarvitset.

Kun sointumerkit ovat valmiina, talleta PowerPointin tiedosto kuvana esim. iCloudDriveen (se tallentuu kansiona, jonka sisällä ovat sointumerkit).

Mene Stamps -valikkoon (aktivoi viimeisin valmiista leimoista, saat sointumerkit sen perään), paina +, sitten Import ja valitse Files. Pääset siitä iCloudDriveen, avaa kansio ja valitse ensimmäinen sointu ja tuo leimoihin komennolla Save, Toista tämä, ja tuo kaikki valmistamasi sointumerkit (melkoinen näpyttely, jos valmistat ihan kaikki tunnetut soinnut!).

Kun merkit ovat Stamps -valikossa, avaa täydennettävä nuotti, valitse tarvittava sointu (säädä kaikkien Stamps -merkkien koko vakioksi) ja sijoita sormenpäällä (taas tökkää ensin sormi kiinni, liikuttele sitten) oikeaan kohtaan. Kannattaa kerralla tökkiä sama sointu kaikille kohdilleen, sitten valita seuraava sointu jne.

Ja miksikö tuon perussliden koko ja fontin koko näin tarkasti? Jos kirjain täyttää huonosti Sliden valkoisen alueen, tulee leiman reunaan paljon tyhjää valkoista, joka peittää nuotin muuta informaatiota. (Joku varmaan osaisi tehdä tasakokoiset sointumerkit myös läpinäkyvinä, ilman peittävää valkoista taustaa?)

Kuviot (SHAPES)

Lisää piirtotyökaluja sisältää Annotate -valikon toinen vasemmalla oleva laatikko (Shapes) symbolina viimeksi käytetty kuvio. Pakissa on kaaria, hakasia, nuolia, ympyröitä sekä crescendo -merkkejä.

Valitse haluamasi muoto sormella tökäten, hakanen muodon perässä kertoo käytössä olevan työkalun. Sen paksuutta voi säätää alhaalla olevalla liukukytkimellä (merkin koko säädetään asetettaessa), väri valitaan oikeasta sivusta.

Alempana on viivasto, jonka sisällä olevien viivojen lukumäärää voi säätää ja viidellä viivalla sillä voi piirtää siistin nuottiviivaston. Aloituspaikka, korkeus ja pituus säädetään sormella vetämällä. Säädä viivat riittävän ohuiksi. Sitten on kertaustahtiviiva: sen pisteet sijoittuvat sen mukaan kummasta suunnasta sen paikalleen vetää. (Lähde viivaston yläviivalta vetämään kohti loppua tai alkua ja sijoita kohdilleen.)

HUOM Kaikissa näissä piirtotyökaluissa voi siis väriä, viivan paksuutta ja täyttöä säätää. Ja vielä: jos rakentelet monimutkaisempaa piirrosta, käytä kerroksia (vrt Stamps).

Nuottien skannaaminen (SCAN)

Kaverillasi on mielenkiintoinen nuotti ja haluaisit sen itsellesi? forScorella voit skannata (≈ valokuvata) nuotin suoraan kansioosi. Voit käyttää myös tietokoneesi skanneria tai erillistä iPadin appia. Kirjoittimen skannerilla jälki on parasta.

forScoren oma skanneri (Scan):

Työkalupakista Scan auki. Näppää kameran kuvaa yläpalkissa.

Nyt pääset kuvaamaan: Katso, että nuotti on kuvassa suorassa, pidä iPad vakaana ja paina alhaalta kameran kuvaa (=laukaisin).

Jos nuotti on monisivuinen, kuvaa kaikki sivut peräkkäin: näin saat koko nuottinipun kerralla käyttöösi. Kun on valmista, paina alhaalla kameran vieressä olevaa nuolta, ja näet nuotin pikkukuvina. Tätä voit sitten hieman säädellä: alareunassa on tätä varten kaksi näppäintä. Kun kuva tyydyttää, paina Save, nimeä nuotti ja tallenna se. Sitten voit halutessasi skannata uuden nuotin. Nuotti löytyy kansioista All Scores uusimpana ja se kannattaa heti editoida, siis luokitella.

HUOM Kuvaa huolella: riittävästi valoa, nuotti suorassa (sivun kaarevuus näkyy kuvatussa nuotissa melko kiusallisena) ja nelikulmiona (Padin kamera on laitteen nurkassa, jos laitat Padin "keskelle" nuottia, nuotista tulee vinokulmio). Ja vielä ne nuotit, jotka ovat (siltikin) vinossa: Avaa nuotti, valitse työkalupakista Crop ja aseta nuotti suoraan alareunan liukukytkimellä. Sen sijaan kuvatun nuotin vinokulmaisuuksia ei suoraan voi korjata, ehkä uusi kuvaus?

Yläpalkissa kameran oikealla puolella on valokuvien valinta: kun tästä painat, näet Padilla ottamasi kuvat, halutessasi voit näistäkin kuvista hakea jonkun nuotiksi kelpaavan kansioosi.

Nuotin skannaaminen tietokoneella forScoren

Näitä menettelypolkuja on useita, riippuen omista koneista ja laitteista. Tässä polku, jota minä käytän. Skannerini on Canon Pixma TS5050 -tulostimen skanneri.

Avaan kotikoneessani Järjestelmäasetukset, sieltä Tulostimet ja skannerit, valitsen kohdan Skannaus, laitan nuotin skanneriin ja näppään Avaa skanneri.

Tässä säädän kuvan mustavalkoiseksi, tarkkuudeksi riittää hyvin 200 dpi. Kirjoitan nuotin nimen, valikoin skannauskohteeksi iCloud Drive ja muodoksi pdf. Valitsen yleiskatsauksesta skannattavan alueen ja painan Skannaa. Jos nuotti on monisivuinen, valitsen Yhdistä yhdeksi tiedostoksi, ja skannaan seuraavan sivun. (Kun vaihdat skannauksen nimen, alkaa uusi keräys uudella nimellä.)

Kun kaikki tarpeelliset on skannattu, tarkistan vielä saaliin avaamalla iCloud Driven (tiedostojen pitää olla pdf-formaatissa).

Sitten nuottien haku forScoreen: työkaluista Services auki, siinä näkyvät ne palvelut, joilla tiedostoja voi tuoda, ja valitaan siitä nyt iCloud Drive (muita sijainteja näyttää olevan mm Google Drive, Dropbox, OneDrive jne). Tästä näpätään Download, ja valitaan tiedosto tai tiedostot, jotka forScoreen tuodaan.

HUOM Tämän työkalun (Service) takana on myös toiminta Upload, jolla nuotin voi siirtää toisinpäin, siis forScoresta esim iCloudDriveen tulostettavaksi tai lähetettäväksi.

HUOM Sattuiko nuottisi olemaan scannerissa vinossa? Vinon nuotin voi forScoressa suoristaa: Ota nuotti esille, valitse työkalupakista Crop. Alapalkissa on säädin, jota vetämällä voit kallistaa nuottia portaattomasti (maksimissaan noin 30 astetta; kokonaan kääntö onnistuu säätimellä Rearrange). Sitten vielä vedät nuotin ruudulla oikeaan kokoonsa.

Käsiskanneri iPadiin

Nuotit saa selkeimpinä kansioon skannerilla. Entä jos ei ole skanneria?

App Storesta voi hakea Padiisi sopivan skanneriapplikaation. Itse olen kokeillut vaihtoehtoa Scanner for Me (Apalon Apps). Sen saa ilmaisversionakin (käyttörajoituksena kolme kuvaa/vrk), ostettuna hinta oli 4.99 e. Skanneri etsii automaattisesti suorakaiteen muotoisia kohteita, ja näyttää melko herkästi tulkitsevan sellaisen dokumentiksi. Kun se kohteen löytää, se kuvaa sen heti, melkein hätäisen tuntuisesti. (Tämän ominaisuuden saa toki poisikin: valitse ohjelman työkalut ja poista Auto-capture käytöstä.) Hyvä puoli on se, että jos nyt paksusta kansioista haluaa nuotteja kopioida, niin kuvatessa ei pitkään nokka tuhise.

Kuvauksen jälkeen ohjelma vielä hieman parantelee "dokumentin" laatua. Otetun kuvasarjan voi sitten suoraan viedä esim. iCloudiin ja sieltä forScoreen nimettäväksi ja muokattavaksi.

Nuottisivujen muokkaaminen (REARRANGE)

Jos skannaat nuottisi forScore -kansioon tietokoneella, huomaat että nuottivihkon vasen sivu on helppo skannata oikeinpäin, mutta oikea sivu ylösalaisin. Ei huolta. Voit skannata kaikessa rauhassa miten päin vain, voit panna pari vinoon sattunutta sivua samaan nippuun, ja skannata vaikka poikittain. Rearrange -toiminnolla asia hoituu:

Ota nuotti esiin, näppää oikeasta yläkulmasta työkalut esiin ja siitä Rearrange. Saat nuotin sivut pikkukuvina näkyviin. Sivujen järjestystä voit vaihtaa sormella vetämällä.

Pikkukuvan alareunan painikkeista voit poistaa sivun, kiertää sitä 90 astetta kerrallaan, jakaa kahdeksi erilliseksi nuotiksi (se kolmas merkki, jakoviiva) ja vielä monistaa sivun.

Jos kaikki sivut ovat esim. vaakaan skannattuja, voit pyöräyttää koko nippua kerralla vasemman alakulman nuolilla.

Tähän nuottinippuun voit myös yhdistää tyhjän tai nuottiviivoitetun sivun: paina alareunan + ja valitse lisättävä sivu. Tyhjälle sivulle voit sitten esim. kirjoitella suoraan nuotin sanat.

Kun olet muokannut sivuja, voit tallentaa sen sellaisenaan (Save) tai eri nimellä (Save as...). Ohjelma kysyy vielä, haluatko säilyttää alkuperäiset, vai ylikirjoittaa ne. Useimmiten taitaa olla selvempää ylikirjoittaa, jotta kovin monia versioita ei ole sotkemassa hakuja.

Nuottien yhdistäminen (MERGE)

Esimerkiksi skannatessa voi käydä niin, että saman nuotin eri sivut tulevat erilleen ja erinimisiiksi. Ei hätää, kaksi tai useampikin nuotti voidaan yhdistää yhdeksi nuotiksi. Mene johonkin luetteloon, josta löydät ne nuotit, joita aiot yhdistää. (Suoraan soittolistassa (Setlist) et voi nuotteja yhdistää.) Jollet muuta keksi, näppää vasemmasta ylänurkasta nuotin kuvaa ja kaiva esiin All Scores. Näppää valikon vasemmasta yläreunasta Edit. Vasempaan reunaan tulee joka nuotin eteen pallukka, josta voit valita nuotit yhdistettäväksi. Vasta kun olet valinnut vähintään kaksi nuottia, tulee ylärivin komennoista viimeisin (Merge) näkyväksi.

Valitse siis kaksi tai useampi nuottia (tarvittaessa voit selata listaa eteenpäin), valinnan jälkeen paina Merge. Nimeä uusi nuotti (voit toki käyttää samaa nimeä kuin jollain yhdistettävällä on) ja tallenna se (Save as). Kirjoita uudelle nuotille järkevä nimi. Saat kaksi vaihtoehtoa: Delete (alkuperäiset nuotit poistetaan), tai Keep, jolloin tämän uuden yhdisteen lisäksi kansiossasi asustaa myös sen kantaisät, omilla, alkuperäisillä nimillään.

Yhdistämisen jälkeen voit hakea tuoreen yhdistelmänuotin katsottavaksi (esim All Scores, jonka lajittelet tuoreimman mukaan). Jos sivut ovat väärässä järjestyksessä, käytä komentoa Rearrange ja vetele nuotit oikeaan järjestykseen.

•
HUOM Jos alkuperäiset kuuluivat johonkin soittolistaasi, joudut tämän uudesti nimetyn nyt sinne lisäämään.

Kaverillekin, nuotti tai soittolista

Sinulla on nuotti, kaverisikin sen haluaa. Tai olet tehnyt Padiisi viikonlopun soittokeikkaa varten hienon settilistan ja pitäisit hyvänä, että soittokaveritkin ehtivät sen mukaan järjestellä nuottinsa. Tähän forScore tarjoaa työvälineitä.

Kaverin koneelle nuotin voi siirtää eri reittejä. Yksinkertaisinta siirto on silloin, jos siirrät nuotin iPadista toiseen ja nopeinta siirto on AirDropilla. Jos kaverillasi on PC-pohjainen nuottiohjelma, voit lähettää hänellä nuotin tai soittolistan pdf-tiedostona esim. viestinä tai sähköpostina.

Siirto AirDropilla

HUOM AirDropin täytyy olla sekä omassa että vastaanottajan koneessa päällä, jotta siirto sujuu. Ja jos ei ole: Mene iPadin Asetuksiin (se hammasrattaankuva), valitse Yleiset, siitä AirDrop. Tässä vaihtoehdot: Vain lähetys, Vain yhteystiedot ja Kaikki 10 minuutin ajan. Valitse "Kaikki".

Ota esille nuottiluettelo, jossa siirrettävä nuotti on. Näppää listaikkunan oikean ylänurkan komentoa Edit. Valitse siirrettävä nuotti näppäämällä sen edessä olevaan pallukkaan väkänä. (Voit tietysti saman tien valita useammankin nuotin).

Valitse yläkerran valikosta Share. Valitse siirtomuoto: PDF on ihan perusnuotti, Annotated PDF sisältää myös nuottiin itse tekemäsi merkinnät. Sitten 4SC on forScoren oma ja vain sen ymmärtävä formaatti, (jota tietysti vastaanottava konekin ymmärtää).

Ehkä paras vaihtoehto on tuo 4SC -formaatti: silloin kaverisi saa valmiiksi luokitellun nuotin. Ikkunan vasemmasta ylänurkasta voi valita lähettämisen suoraan tulostimelle, mutta tarjolla on Lähetä (siis neliö, jossa nuoli ylös). Valitse se.

Ylärivillä näkyvät suoraan jo käytössä olleet AirDrop -kohteet. Valitse kohde/kohteet, ja jos kaverisi (yksi tai useampi) hyväksyy yhteyden, hän voi ohjata siirron suoraan forScoreen ja nuotti on saman tien hänen Padillään, kohdassa All Scores uusimpana.

Muita mahdollisia siirtotapoja

Service: Tämän voit valita joko Työkalupakista tai yläpalkin pilvenkuvasta. Tarjolle tulee vaihtoehdot Download (lataa tiedosto forScoreen) ja Upload (lataa tiedosto forScoresta jonnekin muualle).

Kun valitset Upload, saat nuottilistan, jossa kuitenkin ylimpänä on viimeksi katsomasi nuotti. Valitse se näppäämällä. (Alarivin komento All niputtaa lähetettäväksi listan kaikki nuotit). Valitse ennen lähettämistä vielä formaatti (Annotated PDF, PDF tai 4SC, kts yllä) ja paina ylänurkan komentoa Upload. Sitten voit valita kohteen, tarjolla mm. iCloudDrive, Acrobat ja Lataukset. Näistä nuotin voi toimittaa eteenpäin.

Samalla Upload komennolla voit sieltä Upload-sivun otsikon alta valita lähetettäväksi myös soittolistoja (Setlists) sekä forScorella tekemiäsi Audio-tiedostoja. Jos valitset Soittolista, määritä se ensin. Voit valita soittolistan kappaleluettelon tai sitten Include Scores, jolloin listaan mukaan tulevat kaikki soittolistan nuotit. (Tämä lista on nyt 4SC -formaattissa, jota vastaanottava forScore ymmärtää suoraan.)

Nuotin siirto Bluetoothilla: oli aiemmin mahdollinen, AirDrop on sen syrjäyttänyt.

Soittolistan (Setlist) siirto valikosta Setlists

Avaa Soittolistat (kolme päällekkäistä viivaa yläpalkissa vasemmalla). Jos tulet yksittäiseen soittolistaan, jatka painamalla < Setlists ja olet sivulla Setlists.

1. Valitse siirrettävä lista painamalla ensin Edit, sitten soittolistan edessä olevaa pallukkaa (pallukkaan ilmaantuu väkänä).
2. Valitse otsikon alta Share ja sitten valitset lähetyksen muodon

(Tässä oikotie: pidä sormeasi hetki listan nimen päällä, nimi valaistuu ja näppää sitten valikosta suoraan Share).

Saat valikon, josta voit valita

- 1) Setlist Only: Lähtee listan kappaleiden nimet, kukin sivullaan (4SC -tiedosto)
- 2) Include Scores: Lähtee listan nuotit yhtenä 4SC -tiedostona ja asettuu saajan kansioon valmiina, nimettynä soittolistana.
- 3) Merged PDF: Lähtee listan kaikki nuotit peräkkäin yhtenä pdf-tiedostona. Asettuu saajan forScoreen yhtenä nuottina, jonka nimenä on lähetetyn soittolistan nimi.
- 4) Annotated Merged PDF: samoin, mutta nyt nuoteissa myös itse tekemäsi merkinnät.
- 5) Text List: Lähtee txt-tiedosto, jossa on listan nimi ja kappaleiden nimet lainausmerkkien sisällä (avautuu luontevasti esim. Texturilla, josta voi siirtää Wordiin).

Näillä vaihtoehtoilla on eri käyttötarkoitukset. Jos haluat pelkän soittolistan tekstinä, valitse Text List, pieni tiedosto, jonka avaat Texturilla, kopioit Wordiin ja poistat turhat lainausmerkit Etsi-korvaa -toiminnolla. Jos haluat soittokaverillesi suoraan valmiin soittolistan, lähetä hänelle Include Scores.

Soittajan harjoitusvastustaja (metronomi)

forScoren yläpalkissa on metromin kuva (jos olet viimeksi käyttänyt ominaisuutta Pitch tai Tuner, kuvake on muuttunut sitä vastaavaksi. Näistä oma ohjeensa).

Näppää metronomi auki (jos tilanne kuten yllä, avaa työkalun yläviivasta metronomi). Säädä vasemmasta yläkulmasta iskut: suoraan tyrkylle tulevat tavalliset 2/4, 3/4 ja 4/4 (ovat muodossa "3/four"). Numeroa näppäämällä voit vaihtaa iskujen määrää. Jos näpyttelet numeristosta myös vinoviivan /, voit asettaa tahtilajiksi esim. 3/12, 7/8 tai muuta vaikeasti soitettavaa, sitten näppää Done.

Nopeuden voit säätää kolmella tavalla:

- 1) Näppää oikean ylänurkan tempomerkintää ja kirjoita sen tilalle uusi.
- 2) Pyöritä keskustan kiekkoa ja valitse näin tempo. Tai käytä + ja - merkkejä.
- 3) Luomusti: näpyttele keskelle kiekkoa (alueelle Tap) oma, vaistonvarainen temposi.

Sitten kuuntelemaan: säädä iPadin volyyymi sopivaksi (Padin kyljessä ne kaksi nappulaa). Paina Audible, saat äänen, paina Visible, näet reunojen sykkivän ilman ääntä, paina Both, saat molemmat. Ja tietysti Off katkaisee äänen/sykkinnän.

Sisään laskeminen: Haluatko valita sopivan tempon ennen soiton alkua: Näppää oikean alanurkan kohtaa Count in (tämä merkintä tummuu ja ominaisuus on silloin valmiina), valikoi numeristosta, montako tahtia haluat koneen nakuttavan. Sitten soitin valmiiksi ja näppää Audible. Kone nakuttaa tempoa niin monta tahtia kuin olet säätänyt.

Ja jotta nuotti näkyisi koko sivulla: Säädä sisään laskeminen, paina Audible ja saman tien yläpalkista metronomin kuvaa; näin kuvake häipyä nuottien päältä, mutta nakutus jatkuu säädetyn ajan.

HUOM: Tämän mahdollisuuden voit automatisoida työkalulla Buttons (oma ohje). Ja vielä ohjelman näppärä piirre: kun säädät kappaleen tempon, tempo tallentuu kappaleeseen, kunnes sitä mahdollisesti muutat.

Sävelkorkeus (äänenanto) ja viritysmittari

forScoren yläpalkissa on työkalu, jossa on metronomi (siitä oma ohjeensa), äänenanto sekä viritysmittari. Yläpalkin kuva riippuu siitä, mitä näistä on viimeksi käytetty. Kuvakkeen painalluksen jälkeen näistä kolmesta joku valitaan ylärivin painikkeella.

Sävelkorkeus (Pitch)

Hae ensin perusvire: Paina oikean alanurkan ratasta ja valitse Tone. Nyt pääset säätämään perustason + ja - näppäimillä (esim 442 Hz). Sitten voit valita äänen joko Pianosta tai Clarinetista. Palaa perusnäyttöön ja valitse ympyrää kiertämällä se sävel, jonka haluat kuuluville. (Oikeasta ylänurkasta voi säätää oktaavin.) Valitun sävelkorkeuden kuulet painamalla hetken keskellä olevaa ämyrin kuvaa. Säädä tarvittaessa iPadin äänenvoimakkuutta. Sulje työkalu painamalla yläpalkin ikonin.

Ja vielä ominaisuus, jonka käyttökelpoisuudesta en ole ihan vakuuttunut: Vasemmasta ylänurkasta voit tehdä valinnan C-vireisen ja F-vireisen soittimen välillä. Tämän jälkeen voit säätää eri sävelkorkeuksia kiekolla. Jos perusvalinta C on päällä ja valitset kiekolla D:n, kuulet D:n. Jos nyt vaihdat ylänurkasta soittimen perusvireeksi F:n, kiekko kääntyy automaattisesti näyttämään G:tä (siis tämän perusvireen kakkosastetta).

Viritysmittari (Tuner)

Varmista Käyttöasetuksista, että forScoren kohdalla mikrofoni on päällä, muuten iPad ei kuule soittoasi. Avaa viritysmittari yläpalkin ikonista (näyttää vaihtoehtoisesti metronomin, ääniraudan tai vaa'an kuvaa).

Säädä perustason herziluku (440 - 442 - 444 - muu Hz). Soita nuotti, mittari näyttää sen sävelnimen ja perässä numerolla oktaavialan. Sen alle tulee poikkeamaa osoittava numeroarvo.

Sulje työkalu painamalla yläpalkin ikonin.

Ja vielä ominaisuus, jonka käyttökelpoisuutta voi miettiä: Vasemmasta alanurkasta voit valita mitattavan soittimen vireisyyden. Jos lasket (merkillä-) vireen C:stä B:hen (siis Bb), näkyy C-vireisellä soittimella soitettu C säveltasona D, siis B-vireisen soittimen toisena asteena.

Metsäkukat hukassa?

Muistaakseni minulla on tuohon nuotti? Miten sen löytää?

Yläpalkin oikeassa reunassa on suurennuslasi. Sillä löytyvät Metsäkukat.

Ohjelma tarjoaa suoralta kädeltä kolme vaihtoehtoa:

- 1) Ylimpänä hakusivulla näkyvät juuri soitetut nuotit (Recently Played). Näppää joku niistä esille.
- 2) Siinä alempana, otsikon All Scores alapuolella kaikki nuotit ovat aakkosjärjestyksessä. (Numerolla alkavat ensimmäisinä). Oikeasta reunasta voit valita nimen alkukirjaimen ja

päaset sillä alkavien luettelon alkuun. (Könttärin Kallen valssi löytyy helpommin kirjaimella L: selaa siitä ylöspäin, kun noita K-alkuisia on niin paljon.)

3) Hakusanalla: Ylimpänä on kirjoitusrivi. Edellinen haku pysyy siinä, joten tarvittaessa tyhjennä rivi oikean reunan rastilla ja kirjoita sitten vasta. (Etkö saa aakkosia esiin? Jalkapoljin saattaa olla päällä, kts. ohje nuottisivulle kirjoittamisesta.)

Ohjelma etsii merkitsemääsi merkkijonoa. Siksi kappale Purpurin franseesi Vatjusjärveltä tulee tyrkylle esim. hakusanoilla "järv", "pur", "vat" ja (ehkä helpoiten?) "fr" tai "tj". Ohjelma esittää valittavaksi sitä lyhempää listaa, mitä tarkemmin nimen kirjoitat. Ohjelma ei oikein ymmärrä ääkkösiä: saat hakusanalla "ää" toki esiin Äänisen aallot ja En päivääkään vaihtaisi pois, mutta tyrkylle tulee myös Aamu Airistolla ja Pelimannin aamu. Etsimisen helpottamiseksi kannattaa kappaleet nimetä riittävän tarkkaan.

HUOM Tässä voit myös hakea kaikki valssit. Kirjoita hakusana "valssi" ja saat esille ne kappaleet, joiden nimessä on sana valssi. Ohjelma löytää nuotistosi myös ne kappaleet, joiden luokitukseksi olet kirjoittanut valssi. Voit kokeilla myös hakua Hidas valssi, jos olet siihen tanssilajiin kappaleita luokitellut.

Kokeile myös mitä jää haaviin hakusanalla Bach tai Sibelius.

HUOM Hakufunktio etsii myös soittolistat, jossa hakusana on. Työkalupakin Settings -> General -valikosta voit hakufunktiota säätää.

Pianolla helpompaa?

Hankala sävelkulku voi olla helpompi soittaa pianolla kuin omalla soittimella. Joskus soolosoittimen soittaja ehkä haluaa kuulla myös nuottiin merkityn soinnun. Tätä varten löydät pianon työkalupakin osastosta More.

Näppää sitä ja pianon koskettimisto ilmaantuu ruudun alareunaan. Sen koskettimet antavat hieman mekaanisen kuulaisen äänen. Perusasetuksena on staccato, jota toki voi jatkaa pitemmällä painamisella. Vaihtoehtona on vasemman reunan Sustain: se vastaa pianon pedaalia, jälkikaiku on melko pitkä. Sopii sointujen kuunteluun.

Entä se vaalea palkki keskellä? Kun sitä liu'utat, saat koskettimiston eri oktaavit esiin, kaikkiaan runsaat seitsemän oktaavia.

Pystyssä olevan iPadin alareunaan koskettimia mahtuu kahden oktaavin verran. Kun käännät padin kyljelleen, saat kerralla soitettavaksi kolme oktaavialaa.

Vielä nuotinluvusta: Koskettimisto peittää nuotin alaosan, ja Pianon ollessa valittuna Crop ei toimi (tai toimiihan se sormilla supistamalla, mutta eipä pysy nuotti säädetyssä koossa).

Näppärästi ohjelma kuitenkin sallii nuotin pyyhkäisyn ylemmäksi, jolloin alinkin viivasto on soitettavissa. Samoin Pianon aikana sivunkääntö onnistuu (kappaleen vaihto ei).

Kirjanmerkit (BOOKMARKS) käyttöön

Omassa forScoressäni on nuotti nimeltä Yhteislauluvihko SÄESTYS. Siinä on 54:n yhteislaulun säestykset yhteensä 24:llä sivulla.

Kun yleisö valitsee säestettävän yhteislaulun, voin tietysti kaivaa tämän nuottinipun esille ja selata sitä, kunnes löydän oikean sivun. Tai voin tehdä jokaisesta laulusta oman sivunsa ja nimetä sen erikseen.

Mutta oikotiekin on, eli: Miten Uralin pihlaja löytyy kertaheitolla

Avaa Yhteislauluvihko SÄESTYS -nuotti ja mene sivulle 22, jossa Uralin pihlaja on viimeisenä kolmesta laulusta. Näppää yläpalkki esille, ja siinä vasemmalta ylhäältä avatun kirjan kuvaa; saat auki sivun Bookmarks.

Näppää nyt + -merkkiä. Esille tulee sivu New Bookmark, ja se pyytää ensimmäisenä tämän kirjanmerkin nimen. Kirjoita nimeksi Uralin pihlaja. Sen jälkeen voit valita näyttääkö tämä kirjanmerkki vain tämän sivun 22, vai haluatko laajentaa sen näyttämään esim. sivulta 22 sivulle 24 saakka. Jos kone hyväksyy ehdotuksen (et ole antanut epäloogisia sivunumeroita tai nimeä, joka jo on käytössä), sinulla on käytettävissä kirjanmerkki nimellä Uralin pihlaja. Ja kun nyt tällä sivulla on kaksi muutakin kappaletta, voit saman tien tehdä kirjanmerkit Tähti ja meripoika sekä Täysikuu ja tallentaa ne. Tietysti nämä kirjanmerkit ohjaavat samalle sivulle kuin Uralin pihlaja.

Kun nyt menet hakemistoon All Scores, löydät u-kirjaimen kohdalta etsityn pihlajan (sen perässä oleva ympyrä on varjostettu kirjanmerkin symbolina) ja sitä näppäämällä oikea sivu tulee näkyviin.

Jos etsit pihlajaasi suurennuslasilla (yläpalkin oikean reunan etsintäväline), näet listalla "nuotin" Uralin pihlaja (Yhteislauluvihko SÄESTYS) ja sitä näppäämällä olet taas pihlajasi juurella.

Tätä Bookmarks -työkalua tarvitaan siis monisivuisten nuottien hallinnassa. Niillä nuotin eri osat saadaan näppärästi erikseenkin auki. Ja kun olet avannut tuon monisivuisen nuotin, saat painamalla Bookmarks -näppäintä esille eräänlaisen nuotin sisällysluettelon (edellyttäen, että olet jaksanut kirjanmerkitä kaikki osat tai sivut). Sitä voit sitten järjestää joko sivunumeron mukaan tai aakkosiin.

RECORD: miten soittaa duettoja itsensä kanssa

ForScoressa on suora äänitysmahdollisuus. Sen saa esille työkalupakin kohdasta Record. Vasempaan alakulmaan tulee mikrofoni ja kaksi säädintä. Kun painat mikrofonia, alkaa äänitys, ja riittävän volyymin näyttää mikrofonin alaosan punaväri. Toinen painallus lopettaa äänityksen ja tarjoaa joko nimettyä tallennusta tai poistoa. Keskimmäisestä vaakaviiva -säätimestä pääset viemään äänityksen muihin kohteisiin ja Edit -painikkeella poistamaan äänityksen.

Kun olet hyväksynyt nimen ja tallennuksen, paina säätimessä x-merkkiä. Alhaalta tulee uusi säädin, jonka voit "kahvasta" painamalla kiskoa esiin. Tässä säätimessä näet äänitteen vasemmalla, ja oikealla on kuuntelun volyyymi, käynnistys ja lopetus. Tämän vieressä olevilla säätimillä voit säätää toiston sävelkorkeutta ja nopeutta.

HUOM: Jos kappaleessa on jo äänitys valmiina, saat alasäätimen esiin suoraan painamalla nuotin alareunasta.

Voit "äänittää" myös sivunkäännön: Äänitä ensin normaalisti raita. Paina sitten säädinryhmässä oikealle osoittavaa nuolta. Esille tulee ohjetaulu, paina siitä Begin ja nauhan soidessa paina oikeassa kohtaa (kerran tai useammin) sivunkääntöä (eteen tai taakse). Anna

nauhan soida loppuun. Kun nyt kuuntelet nauhaa (ja nuolinäppäin on valaistuna), sivu kääntyy automaattisesti oikeassa kohdassa.

Ja se dueton soitto: Äänitä kaksiäänisen kappaleesi ensimmäinen ääni. Pane se soimaan (tarvittaessa hitaammalla nopeudella, tai alentamalla säveltasoa (esim. b-vireinen soitin)) ja soitele mukaan se toinen ääni.

Jos on monen sivun duetto, sivun käänöstä on apua.

Kun olet tehnyt forScoren kappaleeseen äänityksen, saat sen siis esiin näppämällä kappaleen alareunaa. Painamalla äänityksen merkinnän (alhaalla vasemmalla) keskellä olevaa kolmoisviivan, saat kappaleen nimen näkyviin. Tämän .m4a -formaattissa olevan äänityksen nimeä painamalla voit nyt siirtää (Share) sen esim. suoraan GarageBandiin käsiteltäväksi.

HUOM: kaksoisäänitys (siis toisen äänen äänitys edellisen päälle) ei näytä onnistuvan.

Ja mitä tällä sivulla piti muistaa? (NOTE)

Miten sen aina muistaisi, että Koitere, Karjalan helmi on tosiaan hidas valssi, eikä valssi? Työkaluissa (se oikean ylänurkan salkun kuvasta aukeava nippu) on myös Note. Tässä se ei tarkoita nuottia, vaan muistiinpanovälinettä. Vielä tarkemmin: sivua avattaessa esille tulevaa lyhyttä (ja katoavaa) muistutusta.

Paina salkun kuvaa, siitä Note. Esiin tulee tyhjä kirjoitustaulu. Näppää taulua ja kirjoita vaikkapa "Tää on sitten hidas!". Varmista vielä, että kytkin "Remind me" on päällä, sitten näppää Done. Tarvittaessa seuraavalle sivulle ja siihen vielä teksti "Tää on edelleen hidas". Kun seuraavan kerran avaat Koitereen nuotin ensimmäisen sivun, sieltä tulee napakasti yläosaan muistutus "Tää on sitten hidas!". Jos tuon jo muistat, kosketa tekstiä ja se häipy kiltisti. Ja jollet kosketa, se häipy joka tapauksessa kun 10 sekuntia on kulunut. Seuraavalla sivulla näet sitten tekstin "Tää on edelleen hidas", sekin häipy itsellään. Jos käännät takaisin ensimmäiselle sivulle, ei muistutusta enää ilmaannu - kone siis luottaa Sinun hyvään muistiisi. Mutta jos katsot välissä vaikka Ilta Saimaalla -nuottia ja palaat toiselle järvelle, siinä se taas muistuttaa.

HUOM Muistutuksen voi poistaa avaamalla sivulla jälleen Note ja pyyhkimällä tekstin pois. Tai sitten sen voi pitää ja kytkeä pois päältä säätimellä Remind me. Muistutustekstin kokoa tai fonttia ei voi säätää.

Kirjoitatko nuotteja käsin? Ja tarvitsetko nuottipaperia? (TEMPLATES)

ForScoren työkalupakissa (se asiakirjasalkku oikeassa ylänurkassa) on työkalu nimeltä Templates.

Tämän kun valitset, saat eteesi kuusi erilaista nuottiarkkia: tyhjä, 8- viivastoinen, 10- viivastoinen, 5x2- viivastoinen, 3x3-viivastoinen sekä vielä 5x2- viivastoinen pianoarkki. Tästä voit valita arkin painamalla oikean alakulman ympyrää, johon ilmestyy väkänen. Näitä voit sitten poimia isomman nipun, kun näppäät toisella rivillä olevaa +-merkkiä. (Toimii toisinkin päin: Valitse ensin +-merkillä sivumäärä ja vasta sitten arkin tyyppi.) Kun kokoelma riittää, talleta tiedosta painamalla Save ja antamalla arkille nimi. Tällä nimellä löydät sen sitten muiden nuottiesi joukosta.

Ja mitä sitten voi tehdä tyhjällä nuottiarkilla nuottinipun keskellä? Itse en sille oikein muuta käyttöä keksi kuin viedä se tietokoneelle (Services -> Upload -> esim iCloudDrive) ja tulostaa käytettäväksi nuottien piirron alustana.

(Tietysti tyhjälle arkille voi forScoren sisälläkin kirjoittaa nuotteja (Annotate, siitä vasemman reunan merkintä, jolla saat valmiita nuotteja paperille siirrettäväksi. Valmiin nuottiviivaston saat esille ja piirrettäväksi piirtotyökalun yläpalkin vasemmasta nurkasta), mutta tapa on melko hidas.)

Nappuloilla automaatiota (LINKS)

Työkalulla Links voit luoda pikalinkin nuotin paikasta A paikkaan B; tällä on varmaan käyttöä lähinnä pitkän nuotin kertauksien hakemisessa.

Idea on seuraava: paikkaan, josta hypätään kertaukseen, asetetaan sininen pallukka, paikkaan, johon tästä kuuluu hypätä, asetetaan keltainen pallukka. Kun nämä on asetettu, soitetaan nuottia, kunnes tullaan sinisen pallukan kohtaan. Kun tässä nyt painaa sormella pallukkaa, nuotti siirtyy keltaisen pallukan kohtaan ja pallukka välkähtää kaksi kertaa merkiksi "jatkahan tästä".

Ja miten pallukat saa paikalleen:

Avaa merkittävä nuotti, paina oikean ylänurkan työkalupakista kohtaa Links. Saat sivulle kaksi nuotin kuvaa (ohjelma aukaisee tähän kaksi kappaletta sitä sivua, jolta lähdit liikkeelle).

Molempien kuvien alla on liukusäätimet, jolla voit hakea oikean sivun merkintää varten.

Tänne merkitään ensin kertauksen lähtökohta (sininen pallukka), sitten jatkon kohta

(keltainen pallukka). Jos siis kertaus kulkee sivulta 2. sivulle 1. avaa vasen kuvake sivulta 2. ja oikea kuvake sivulta 1. Sitten paina lähtöpallukka vasempaan, tulopallukka oikeaan sivuun. Ja sitten Save ja merkinnät ovat valmiina.

Samaan nuottiin voi tehdä useita kertauksen merkintöjä, mutta vain yksi pari kerrallaan. Siis: merkitse ensimmäinen kertaus, tallenna ja avaa Links toisen kertauksen merkintää varten.

Ja vielä: miten nappulat saa poistettua: Ota esiin Annotate (helpoimmin pitämällä sormea nuotin päällä pieni hetki), valitse pyyhekumi ja paina nappulan päälle ilmaantuvaa kielletyn ajosuunnan merkkiä.

HUOM Tämä kertauksen sivunkäännön automatisaatio on varmaan esim. pianistille varsin näppärä ja erityisesti laajoissa nuoteissa. Siinä kuitenkin tarvitaan sormea näytöllä, ja jos sivunkääntö hoituu jalkapolkimella, ominaisuudelle ei taida olla isoa käyttöä. Tietysti silloinkin sinisen pallukan voi kertauskohtaan merkitä muistutuksena.

Nappuloilla automaatiota (BUTTONS)

Työkalulla Buttons voi automatisoida eräitä ohjelman toimintoja. Tässä näistä pari:

Viulun viritysäänen soitto:

Avaa nuotti, mene työkaluun Buttons. Vasemmalle saat nuotin pienoiskuvan, oikealle valikon Button Settings. Tästä voit valita haluamasi automaation (mm Metronomin, sen tempon

vaihtamisen, viritysäänen (Pitch), muistutuksen merkitsemisen (Note) sekä navigoinnin eri nuottien välillä. Valitse Pitch ja näppää sitä nuotin kohtaa, johon pallukan haluat. (Kuultavan nuotin sävelkorkeuden voi valita vaihtamalla Defaultin tilalle nuottinimen (esim A) ja oktaavin (esim 0); ilman valintaa kuulet yksiviivaisen C:n).

Metronomi ja automatisoitu sisäänlaskenta:

Metronomin käytöstä katso erillinen ohje. Sen voi automatisoida näin: Valitse Buttons, siitä toiminnaksi Metronome. Tästä voit myös säätää viipeen: kuinka monen sekunnin jälkeen napin painamisesta metronomi alkaa tikittää. Tökkää merkki kohdalleen nuottiin ja Save. Kun nyt painat nuotin (vaaleanpunaista) nappulaa, metronomi alkaa tikittää sitä tempo, joka nuottiin on työkalulla Metroni säädetty. Tikitys lakkaa toisella painalluksella.

Ja se kappaleen tempon koneellinen haku:

Säädä kappaleeseen sopiva tempo työkalulla Metronomi (kts ohje) ja laita siihen kohtaan Count in sopiva määrärahteja (voit säätää joko kuultavan (Audible) tai nähtävän (Visible) tahdin).

Aseta sitten työkalulla Buttons nuotin alkuun painonappi (siihen kannattanee säätää 2- 3 sekunnin viive myös). Kun nyt aloitat kappaleen, paina nappia ja kuulet (tai näet) asetetun tempon. (Ja jos padin volyymi on asetettu riittävän suurelle, myös yleisösi kuulee sen!) Sisäänlasku loppuu säädetyn tahtimäärän jälkeen.

Nuottikohdan muistutus (Note):

Mitä tässä nuottikohdassa pitikään muistaa? Aseta kohtaan Button, jossa Action = Note ja kirjoita siihen "Muista!" (tai jotain vielä tähdellisempää). Muistutus ilmaantuu nappia painettaessa ja häipyy itseksensä 10 sekunnin kuluttua.

Kojelauta ja juorukello (DASHBORDS)

"Soittamiseen ei koskaan ole tarpeeksi aikaa", väittää yksi soittokavereistani. Mihin se aika hukkuu? Tätä voit seurata forScoren kojelaudalta.

Analytics: Näppää oikean yläkulman työkalupakista auki kohta Dashboard. Tulet tämän näppäimen pääsivulle. Valitse alariviltä kohta Analytics.

Saat esille rivin aikajärjestyksessä olevia pylväitä, kuluva päivä oikeassa reunassa. Kun sormella selaat vasemmalle, pääset ajassa 90 päivän, siis kolmen kuukauden matkalle forScoren historiaan. Pylvään korkeus kertoo forScoren käyttöajan; se näkyy myös numeroina pylvään päällä.

Kun näppäät tietyn päivän pylvästä, alle tulee analyysi sen päivän soitoista, ylimpänä päivän kokonaisaika, sitten eri kappaleisiin (Item) tai soittolistoihin (Setlists) käyttämäsi aika. Pylväikön alareunasta voit valita katsotko kappaletta (Item) vai soittolistaa (Setlists). Kun näppäät jonkun päivän pylvästä, aukeaa sen päivän soittohistoria käyttömäärän järjestyksessä. Kun nyt olet kiinnostunut juuri yhdestä kappaleesta, kosketa sen vaakapylvästä. Esiin tulee tätä nuottia koskeva 90 päivän aikajana. Sitä selaamalla näet, minä päivinä viimeisen kolmen kuukauden aikana olet tätä nuottia katsellut. Näyttövaihtoehtoina ovat aukioloaika ja katselukerrat.

Ja vielä varmuuden vuoksi: Analytics kertoo vain nuotin aukioloajan, ei sitä mitä nuotin auki ollessa olet tehnyt.

Reports: Kuinkahan paljon tuon kesäohjelman harjoitteluun on mennyt aikaa? Ainakin jonkinmoisen näppäintuntuman saat Dashboardin työkalulla Reports.

Ja näin se käy:

Avaa työkalupakista Dashboard ja sieltä oikeasta alalaidasta Reports. Vasemmalla yläkulmassa on +, paina sitä niin pääset rakentamaan itsellesi raporttia. Kone tarjoaa aluksi nimeä My Report, mutta ei se mitään: paina nimen perässä olevaa väkstä niin tulet sivulle, jossa raportin nimen voi määritellä.

Paina kohtaa Name ja korvaa My Raport esim nimellä Kesälista. (kuittaa Remane) Paina kohtaa Item ja pääset valitsemaan minkä nuotin tai soittolistan haluat itsellesi näkyviin: alarivillä vasemmalla Item, eli nuotti, oikealla Setlist eli soittolista.

Saat valintasi mukaan näkyville joko soittolistat tai nuottinimet. Kone tarjoaa viimeksi auki ollutta, mutta soittolistoja voit selata ja nuotteja järjestellä joko aakkosiin tai tuoreusjärjestykseen.

Näppää soittolistoista se Kesälista ja nimi ilmestyy valintasivulle.

Valitse sitten raportointiaika: Päivä, viikko tai kuukausi ja sen jälkeen kohdasta Lenght jakson pituus. Vielä voit ottaa kuluvaan viikon/kuukauden mukaan (Including this Month/Week). Ohjelma tallentaa soittoja kolmen kuukauden ajalta, joten valinta Kuukausi, pituus 12 tuo sekin vain kolmen kuukauden saaliin. Ja jos soittolista on tehty viime kuussa, saat tietysti vain kahden kuukauden tiedot.

Ja nyt palaa vasemman yläkulman nuolella sivulle Reports.

Siellä pääset väkäsnuolella säätämään noita raportin määrittelyjä (ja Editillä poistamaan tämän raportin pohjan).

Mutta painapas raportin nimeä niin saat kauniin listan soittamisistasi. Oikean yläkulman nuolella voit sitten tallentaa listan tai lähettää sen sähköpostilla itsellesi tai kaverillesi.

Nuottiarkiston varmuuskopiointi

Omassa forScoressani on tällä hetkellä "2939 items", siis nuottia. Mielellään niitä välillä varmuuskopioikin. Jos vaihtaa toiseen iPadiin, varmuuskopion voi sitten "palauttaa" uuteen koneeseen suoraan.

Oman varmuuskopioinnin teen seuraavasti:

Työkaluista esille Backups. Saat luettelon jo tehdyistä kopioinneista (ohjelma tekee automaattisestikin varmuuskopioita, ne näkyvät merkinnällä Automatic Backups). Tee kuitenkin ihan uusi: paina alarivin kohtaa +. Ohjelma tarjoaa kahta vaihtoehtoa: Create Backup ja Create Archive. Näistä jälkimmäinen näyttää olevan perusteellisempi ja enemmän tilaa vaativa.

Omassa koneessani Archiven koko on 2,2 GB ja Backupin 18,3 MB.

Nyt listaan ilmestyy tuorein varmuuskopio nimellä Backup ja päiväys ja kellonaika. Yhdistä nyt iPad ja pöytäkone johdolla (latausjohto, josta virtapistoke poistettu). Hipaise tuoreen

varmuuskopion kohdalta vasemmalle, ja saat vaihtoehdot Share ja Delete. Valitse Share ja vie varmuuskopio haluamaasi paikkaan. (Itselläni siirtokohde on iCloud Drive). Valitse kohde, pöytäkone aukaisee iTunesin, joka sitten aikansa siirtää isoa tiedostoa pöytäkoneeseen. Kun iTunes lopettaa homman, voit sitten siirtää varmuuskopion haluamaasi paikkaan. Tuon noin 3000 nuotin varmuuskopiolla näyttää olevan kokoa 18 MB.

HUOM Olet varmaan huomannut, että forScoressa on oma roskakori, joka säilyttää poistetut tiedostot palautuskelpoisina kymmenen päivän ajan. Valitse työkalupakista Backup, avaa siellä Recently Deleted ja näet tallella olevat nuotit ja niiden perässä soittolistat. Voit määrääjassa palauttaa niitä: näppää tiedoston nimeä ja valitse Recover. Alempana sivulla ovat forScoren tekemät isommat varmuuskopiot

”Kirvesmiehen varmuuskopio”

Tuon ison varmistuksen vaihtoehtona voi tehdä pienen, työläämmän mutta ymmärrettävämmän varmuuskopion. Siinä yksinkertaisesti kaikki forScoressa olevat nuotit siirretään pdf -formaatisiin talteen, tietokoneelle tai sen muistisäilöön. Jos forScore kaatuu, joudut ehkä hankkimaan uuden, tyhjän ohjelman, ja saat aiemmat nuottisi helpommin palautettua tuosta pdf-nipusta kuin nuottikirjasta. (Tietysti soittokaverin iPad voi olla apuna.)

HUOM ForScoren oma tiedostomuoto on 4SC, mutta sinne syötetään ja siellä säilötään pdf-tiedostoja. 4SC muodossa on nuottien metatiedot, siis luokittelut, soittolistat, mahdolliset äänitteet, ja pdf-muotoisesta varmuuskopiosta näitä tietoja ei voi palauttaa.

Kaikki nuotit voi hakea pdf-muotoiseen varmuusvarastoon suoraan forScoreltakin: Mene nuottilistaan ja valitse sieltä All Scores, ryhmittele se aakkosiin. Näppää Edit ja valitse (sormeasi pitkin palluroiden riviä vetäen) esim. 100 ensimmäistä. (Ehkä helpottaa, jos valitset alkukirjaimen mukaan, aluksi A – D, sitten jatkat kirjaimesta E.) Valitse Share ja siellä Annotated PDF. Kone muodostelee nippua, jonka sitten lähetät AirDropilla omalle tietokoneellesi. Sijoita ne siellä sopivaan kansioon. Toista lähettäminen, kunnes ”Öisen katulyhdyn alla” on lähetetty.

Ja miksi tuo (noin) sadan nippu? Oman kokemukseni mukaan se vielä liikkuu melko sujuvasti, kokeilin toki 200 kerrallaankin, ja homma ei siinäkään pahasti pätki.

Toinen, ehkä hauskeampi paikka on iPadin erillinen forScore-tiedosto. Ohjelma näyttää tekevän automaattisesti iPadin tiedoston, johon se kokoaa nuotit pdf-formaatissa, nuoteista forScorella tehdyt äänitykset .m4a -formaatisiin sekä automaattisesti syntyvät Archive- ja Automatic BackUpit, nämä forScoren omana .4sb -formaattina. Settilistoja tänne ei koota.

Tämä tiedosto täytyy ensin löytää. Se on sininen Macin vakiomallia oleva kansio nimeltään Tiedostot. Voi olla, että se on valmiina näkyvässä. Ellei ole, käytä iPadin haku: pyyhkäise sormella ruudun keskellä alas ja saat Haku -ikkunan. Suurennuslasin perään voit kirjoittaa ”Tiedostot” ja kansion pitäisi löytyä. Etsi kansiosta alikansio for Score ja avaa se.

Nuottimäärästä riippuen avautuminen kestää hetken.

Nyt voit noita forScoren tiedostoja järjestellä aakkosiin, ikäjärjestykseen (mielenkiintoinen aikamatka omaan soittohistoriaan) sekä suuruuden mukaan. Näet, että mukana on noita m4a -tiedostoja (jos olet niitä tehnyt) sekä 4sb -formaattia olevia Archive- ja Backup -tiedostoja.

Kun järjestät tiedostot koon mukaan, näet että nuo arkistofileet ovat isoja (minulla Archive 3,1 Gt, Backup 48 Mt).

Tästä nipusta voit sitten komennolla Valitse poimia (taas sormeaa palluroiden yli liuuttaen) sopivan nipun (100-200?) pdf-muotoisia tiedostoja ja alapalkin Jaa -komennolla lähettää sen AirDropilla omaan koneeseesi.